

Accountantsverslag

GGD Noord- en Oost-Gelderland

19 maart 2020

stolwijk kennisnetwerk

Inleiding

Aan het Algemeen Bestuur van GGD NOG
Postbus 3
7200 AA Warnsveld

Doetinchem, 19 maart 2020
klantnummer 333301

Geachte bestuursleden,

Wij hebben de jaarrekening 2019 van uw gemeente gecontroleerd. In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze bevindingen vanuit de controle onder uw aandacht.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur.
Wij geven hier een controleverklaring bij.

U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2019 2 aandachtspunten meegegeven. Hierover rapporteren wij in dit verslag. Daarnaast hebben wij aandacht besteed aan de jaarrekening zelf en de interne beheersing.

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met de audit commissie op 9 april 2020 en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen. Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de portefeuillehouder Financiën, de directeur en de controller. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman



R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Noord- en Oost-Gelderland

Waar bent u naar op zoek?

Inhoudsopgave

1. Kernpunten

2. Overzicht bevindingen
(onderbouwing oordeel)

3. Aandachtspunten Algemeen Bestuur

4. Jaarrekening
(Financiële positie - Kwaliteit jaarstukken - Rechtmatigheid- Overige bevindingen)

5. Interne beheersing
(Algemeen - processen - Richting de rechtmatigheidsverantwoording)

6. Onze verantwoordelijkheid

7. Afsluiting



stolwijk kennisnetwerk

1. Kernpunten

Wij hebben de jaarrekening 2019 van uw gemeenschappelijke regeling gecontroleerd. Wij informeren u in dit verslag over de bevindingen uit onze controle. De hoofdzaken hebben wij hier opgenomen.

Wij zijn voornemens goedkeurende oordelen te verstrekken voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de controle vastgesteld. Er zijn naar aanleiding van onze controle geen correcties in het saldo aangebracht. Wel in teksten en financiële toelichtingen.

Het resultaat over 2019 is positief

Het resultaat over 2019 is plus € 71.000.

Het eigen vermogen is voldoende

De algemene reserve is voldoende om de risico's van de GGD af te dekken.

De Europese aanbestedingsregels zijn nageleefd

Onze bevindingen zijn dat de in 2019 afgesloten contracten zijn aangegaan conform de geldende Europese aanbestedingsregels.

Betalingen van facturen zijn rechtmatig

Wij hebben een steekproef uitgevoerd en vastgesteld dat aan de geselecteerde inkoopfacturen leveringen aan de GGD ten grondslag liggen.

De processen rondom de verantwoording van de baten zijn goed ingericht

Er zijn voldoende beheersingsmaatregelen genomen om er – binnen de controlegrenzen - zeker van te zijn dat alle baten binnen de GGD zijn verantwoord.

2. Onderbouwing oordeel

Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van de niet in de jaarrekening 2019 verwerkte controleverschillen en de resterende onzekerheden. Met u hebben wij een afspraak gemaakt, welke afwijkingen wij in dit verslag vermelden. U heeft ons gevraagd in ieder geval alle afwijkingen groter dan € 10.000 aan u te rapporteren. Er zijn over 2019 geen niet verwerkte controleverschillen en resterende onzekerheden.

	Getrouwheid		Rechtmatigheid		Verwijzing
Omschrijving	Fouten €	Onzeker-heden €	Fouten €	Onzeker-heden €	
	0	0	0	0	
Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	195.000		195.000		
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)		585.000		585.000	

De niet-gecorrigeerde controleverschillen en de resterende onzekerheden blijven onder de goedkeuringstoleranties van 1% respectievelijk 3%, zoals deze met u zijn afgesproken, en hebben daarom geen invloed op de strekking van ons oordeel.

Ook bij de controle van de Sisa-bijlage en de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen geconstateerd die van invloed zijn op de strekking van ons oordeel.

Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen het jaarverslag (de programma-verantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening.

3. Aandachtspunten Algemeen Bestuur

Van het Algemeen Bestuur hebben wij 2 aandachtspunten voor onze controle meegekregen.

Proces	Speerpunten	Bevindingen
Personeel	Ziekteverzuim: Sprake van een relatief hoog verzuimpercentage: welke financiële risico's komen hieruit voort?	Het ziekteverzuimpercentage over het gehele jaar 2019 heeft 4,83% bedragen. In uw begroting wordt uitgegaan van 4%. Ook is in de productie rekening gehouden met 4% ziekteverzuim. Gemiddeld heeft uw organisatie over 2019 dus een financieel nadeel door ziekte ten bedrage van 0,83% van de personeelskosten. De personeelskosten bedroegen over 2019 circa € 13,5 miljoen. 0,83% van dat bedrag is € 112.000. Dit is dus het nadelige resultaat door ziekte op de personeelskosten en tegelijkertijd het geeffectueerde financiële risico voor het ziekteverzuim over 2019. Dit nadelige resultaat is opgevangen door de post onvoorzien in de lopende begroting, waarvoor u in 2019 € 175.000 reserveerde. Voor het bovenmatig (meer dan 4%) ziekteverzuim heeft uw organisatie in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen overigens rekening gehouden met dit risico.
Algemeen/IT	In hoeverre zijn de risico's uit hoofde van IT geïnventariseerd? In hoeverre zijn de risico's voldoende afgedekt?	De belangrijkste IT-gerelateerde risico's zijn in beeld gebracht in 2018. Hierin is ook cybercriminaliteit betrokken. De hierbij genoemde maatregelen zijn voornamelijk 'hard' van aard: Technische oplossingen, zoals firewalls en virusscanners. Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat deze maatregelen (firewalls/ virusscanners) op orde zijn. Medio 2020 zal door ons een IT security assessment beschikbaar worden gesteld. Op basis hiervan kan gemonitord worden hoe het staat met de kennis van de medewerkers van de GGD omtrent IT security. Immers 1 van de zwakste schakels in IT security is de mens.

4. Jaarrekening

Financiële positie

Kwaliteit jaarstukken

Begrotings-rechtmatigheid

Overige bevindingen



Financiële positie

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat 2019 en de financiële positie van uw gemeente op 31 december 2019

Financiële positie en weerstandsvermogen is voldoende, maar is iets lager dan voorgaand jaar.

Het eigen vermogen van de GGD bedraagt per jaareinde € 2,9 miljoen, waarvan € 1,6 miljoen beschikbaar is in de algemene reserve.

Uw gemeenschappelijke regeling beschikt volgens de door de organisatie gemaakte berekeningen over voldoende weerstandsvermogen, zowel incidenteel als structureel.

In 2019 zijn de risico's geïnventariseerd en is een berekening gemaakt van de omvang van het voor het ter afdekking van de risico's benodigde weerstandvermogen.

De algemene reserve is gelijk aan het benodigde weerstandsvermogen en is daarmee voldoende.

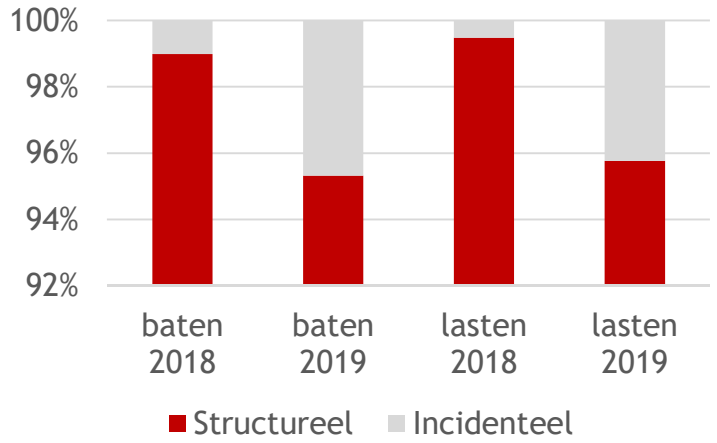
Saldo van baten en lasten

Het saldo van de lasten en baten over het jaar 2019 bedraagt € 119.000 negatief tegenover begroot € 487.000 negatief voor verwerking van de reservemutaties. Na verwerking van de reservemutaties is het resultaat € 71.000 positief tegenover € 0 begroot.

De belangrijkste afwijkingen zijn per programma toegelicht.

De incidentele baten en lasten zijn per saldo € 60.000 hoger dan begroot (batig saldo). Het structureel saldo bedraagt € 10.000.

Uit het staatje hiernaast blijkt dat er in 2019 procentueel meer incidentele baten en lasten waren dan in 2018. Onder andere door de meningokokkencampagne (ca. € 10.000) en niet ingevulde vacatures (incidentele baten) en de salarissen door uitdiensttreding (incidentele lasten).



Kwaliteit jaarstukken

Bij onze controle hebben wij de informatiewaarde, leesbaarheid en naleving wettelijke vereisten van de jaarstukken beoordeeld.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de structuur van de jaarstukken duidelijk. Uw gemeenschappelijke regeling kent 7 programma's. De kwaliteit van de toelichtingen is voldoende.

Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2019.

Naleving van de verslaggevingsregels

Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn nageleefd. Hierin hebben wij geen (belangrijke) afwijkingen vastgesteld.

Verloop van de controle

Het proces van het opstellen van de jaarrekening is over het boekjaar 2019 zodanig gepland dat de gecontroleerde jaarrekening 20 maart 2020 aan Dagelijks Bestuur voorgelegd kan worden zodat het Algemeen Bestuur deze op 9 april 2020 kan vaststellen.

De jaarrekeningcontrole is soepel verlopen. De concept jaarstukken waren tijdig gereed en het jaarrekeningdossier bevatte voldoende onderbouwingen om de controle te kunnen uitvoeren. De afwikkeling is conform planning geweest.

Wij kijken terug op een prettige en transparante samenwerking gedurende dit proces.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de controle van de rechtmatigheid gaan wij na of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2019 gecontroleerd op rechtmatigheid.

Begrotingscriterium

U werkt met 7 programma's. Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft het Dagelijks Bestuur toestemming gegeven om binnen de bandbreedtes van de beleidsregels, die u heeft samengesteld, te opereren.
Het Dagelijks Bestuur legt verantwoording af over de besteding op de programma's.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door het Dagelijks Bestuur zijn nageleefd.
Overschrijdingen tot € 25.000 worden hierbij goedgekeurd.

Bevindingen:

Bij 6 programma's zijn de lasten binnen de begroting gebleven en daarmee zijn deze lasten rechtmatig geweest.

Bij 1 programma's is de begroting overschreden. De oorzaak van de overschrijdingen is toegelicht in de jaarrekening, waarbij is vastgesteld of:

- deze hogere lasten gecompenseerd zijn door hogere baten;
- de overschrijding een gevolg is van een open einde regeling;
- de extra lasten binnen het beleid passen.

Programma (*€ 1.000)	Lasten Begroting	Lasten 2019	Passend binnen begroting
Jeugdgezondheid	5.043	4.984	✓
Algemene gezondheid	6.306	6.229	✓
Kennis & Expertise	1.686	1.680	✓
Maatschappelijke Zorg	646	669	✓
Publieke Gezondheid Vluchtelingen	488	514	✗
Overhead	5.150	5.068	✓
Inwonerbijdrage en organisatie-projecten	171	140	✓
Totaal	**19.490**	**19.284**	

Overige bevindingen

De belangrijkste bevindingen inzake de getrouwheid hebben wij onder de kernpunten gerapporteerd. Hier informeren wij u over de overige bevindingen.

1. Schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat de organisatie oordelen vormt en schattingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en de verplichtingen en van de baten en lasten. De schattingen en de hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Een goed inzicht in de jaarrekening vraagt om kennis van de gemaakte schattingen.

Deze lichten wij hier kort toe:

Voorziening Werkloosheidwet

Dit betreft een voorziening voor werkloosheidsaanspraken waar ex medewerkers van de GGD recht op hebben op basis van wachtgeldregelingen. Deze voorziening kent een subjectief karakter; ingeschat is of de ex medewerker elders in dienst zal treden of dat er WW wordt aangevraagd. Indien WW wordt aangevraagd wordt dit door de GGD betaald. In de specificatie van de voorziening is de kans ingeschat dat men WW aanvraagt. Op basis van onze werkzaamheden, waarbij we ook naar het verleden kijken, vinden wij de voorziening toereikend. Wij zijn akkoord gegaan met de uitgangspunten en veronderstellingen die aan deze voorziening ten grondslag liggen.

2. SOA gelden

Onder de overige schulden is € 288.000 (2018: € 440.000) aan vooruitontvangen ‘SOA-gelden’ opgenomen. Deze bedragen dienen te worden besteed aan de seksuele gezondheidszorg. In 2019 is het bedrag met € 152.000 afgenomen door een extra besteding aan SOA-gerelateerde projecten.

5. Interne beheersing

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben wij een interimcontrole uitgevoerd. Over de bevindingen en aanbevelingen hebben wij in de managementletter gerapporteerd.

Samenvatting managementletter

Bij de interimcontrole hebben wij de algemene beheersing, de inrichting van de processen en de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld. Naar aanleiding hiervan hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen in de managementletter d.d. 21 november 2019 gerapporteerd.

De interne beheersing is in 2019 doorontwikkeld. De in onze managementletter in 2018 opgenomen verbeterpunten zijn geïmplementeerd. We hebben nog enkele verbeterpunten geadviseerd om de interne beheersing verder te optimaliseren.

Richting de rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2021 ligt er de uitdaging dat het Dagelijks Bestuur in de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording opstelt voor het Algemeen Bestuur.
Het Dagelijks Bestuur geeft daarin aan dat zij heeft gehandeld binnen de wet- en regelgeving van de financiële rechtmatigheidsvereisten. Het oordeel van de accountant zal vanaf dat jaar alleen een getrouwheidsoordeel zijn, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is.
De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de totale controle van de jaarstukken. Hoewel er nog onzekerheden zijn over de precieze invulling, vormt een goede interne controle de basis voor het kunnen geven van de rechtmatigheidsverantwoording.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording worden de verantwoordelijkheden rondom de rechtmatigheid passend belegd. Het Algemeen Bestuur stelt de kaders vast, het Dagelijks Bestuur voert uit en legt hierover verantwoording af aan het Algemeen Bestuur en de accountant controleert deze verantwoording op getrouwheid.

De verantwoordingstolerantie voor deze verantwoording zal het Algemeen Bestuur bepalen en bedraagt maximaal 3%. Wij adviseren deze ook op 3% vast te stellen.

Interne beheersing

Risico's interne beheersing

In de managementletter hebben wij per proces aangegeven welke risico's niet (geheel) worden afgedekt door interne beheersingsmaatregelen. Om voldoende controlezekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als gevolg van het ontbreken van deze (voldoende) maatregelen afwijkingen bevat hebben wij aanvullende gegevenswerkzaamheden moeten verrichten om dit risico te verlagen.

Hieronder geven wij kort weer welke werkzaamheden zijn uitgevoerd:

- **Naleving Europese aanbestedingsregels**

Wij hebben op basis van de inkopen over de periode 2016-2019 de omvang van de diensten per leverancier beoordeeld. Hierbij hebben we vastgesteld dat de diensten dan wel zijn aanbesteed of niet aanbestedingsplichtig waren.

- **Rechtmatigheid inkopen**

Wij hebben de interne beheersing rondom de inkopen gecontroleerd.
Hierbij hebben we steekproefsgewijs gecontroleerd of facturen terecht zijn goedgekeurd door van de betreffende facturen de onderliggende prestatie vast te stellen. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd; de inkopen in 2019 zijn rechtmatig geweest.

- **Baten**

Wij hebben specifiek aandacht besteed aan de controle van de volledigheid van de verantwoorde baten. Hierin hebben wij geen onregelmatigheden gezien.

- **Baten technische hygiënezorg**

Wij hebben onder meer de baten voor de technische hygiënezorg gecontroleerd. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. De aanbevelingen uit de managementletter zijn nog niet opgevolgd. Wij adviseren hier in 2020 aandacht aan te besteden.

6. Onze verantwoordelijkheid

Wij hebben onze controle overeenkomstig de opdracht uitgevoerd en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

Onze opdracht

De jaarrekening 2019 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 413 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 195.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 585.000 (3% van de lasten). Voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2019 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken, die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het college. Wij merken op, dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het college. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Inzicht urenbesteding

Vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken wij onderstaand een opgave van de tijdsbesteding (inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole).

	Uren
Tekenend accountant	30
Overige teamleden	300

7. Afsluiting

De afronding van 2019

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door het Algemeen Bestuur, op de website van uw gemeenschappelijke regeling, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman



R.H. Gosselink-Wolbrink RA





Toegevoegde waarde

die bijdraagt aan uw duurzame succes

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overview, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverslag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl

stolwijk kennisnetwerk